

Έρευνα για τον πολιτισμό στην Αθήνα Βασικά συμπεράσματα

Αντιλήψεις για τις πολιτιστικές επιλογές που προσφέρει η Αθήνα

○ Ορατότητα πολιτιστικών εκδηλώσεων στην Αθήνα

Γενική πεποίθηση των κατοίκων της Αθήνας είναι ότι η πόλη παρέχει σήμερα ευρύ φάσμα πολιτιστικών επιλογών.

Η άνοδος της πολιτιστικής δραστηριότητας που έχει συντελεστεί στην Αθήνα, γίνεται σήμερα αντιληπτή από την πλειοψηφία των κατοίκων της. Όπως προκύπτει από την έρευνα, ένας στους δύο κατοίκους της (50%), συμφωνεί με την άποψη ότι «η Αθήνα είναι μια πόλη, στην οποία γίνονται σήμερα πολλές ή αρκετές πολιτιστικές εκδηλώσεις και δραστηριότητες».

Η ορατότητα των πολιτιστικών εκδηλώσεων είναι υψηλότερη από το μέσο όρο (61%), μεταξύ των κατοίκων του κέντρου της πόλης (1^η Δημοτική Ενότητα).

Επιπλέον, η έρευνα παρέχει ενδείξεις για τη μεταβολή στην προσφορά πολιτιστικών εκδηλώσεων που έχει συντελεστεί τα τελευταία χρόνια. Ένας στους τέσσερις κατοίκους (24%) πιστεύει ότι σε σύγκριση με παλιότερα (τα τελευταία 2-3 χρόνια) οι εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται είναι περισσότερες.

○ Ενδιαφέρον για τις πολιτιστικές εκδηλώσεις

Το κοινωνικό ενδιαφέρον των κατοίκων για τα πολιτιστικά δρώμενα στην πρωτεύουσα είναι υψηλό. Το 60% των ερωτηθέντων δηλώνει ότι ενδιαφέρεται πολύ ή αρκετά.

○ Πηγές ενημέρωσης για τις πολιτιστικές εκδηλώσεις

Το διαδίκτυο και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αποτελούν με ποσοστό **42%**, την πρωτεύουσα πηγή ενημέρωσης των κατοίκων για το πολιτιστικό γίνεσθαι. Η τηλεόραση καταλαμβάνει με απόσταση τη δεύτερη θέση 29% και ακολουθούν το ραδιόφωνο (9%) και οι εφημερίδες (7%).

Οι πηγές πολιτιστικής ενημέρωσης διαφοροποιούνται έντονα, με βάση την ηλικία αλλά και το φύλο των ερωτώμενων. Οι γυναίκες (33%) και οι περισσότερο ηλικιωμένοι, άνω των 55 ετών (39%) προτιμούν για την ενημέρωσή τους την τηλεόραση, ενώ στις νεώτερες ηλικιακές ομάδες (18-34 και 35-54 ετών) κυριαρχεί συντριπτικά το διαδίκτυο, σε ποσοστό 77% και 62% αντίστοιχα.

Επισκεψιμότητα πολιτιστικών φορέων-μελών του Athens Culture Net

Το **65%** των Αθηναίων, δηλαδή σχεδόν 2 στους 3 κατοίκους, έχει επισκεφτεί τον τελευταίο χρόνο (τους τελευταίους 12 μήνες) κάποιο από τους φορείς-μέλη του Δικτύου Πολιτισμού του Δήμου Αθηναίων (Athens Culture Net), έστω μια φορά.

public issue

Τη μεγαλύτερη επισκεψιμότητα ($\geq 10\%$) εμφανίζουν κατά σειρά: το **Μουσείο της Ακρόπολης**, 39%, το **Κέντρο Πολιτισμού - Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος**, 26%, η **Τεχνόπολη του Δήμου Αθηναίων**, 24%, το **Μέγαρο Μουσικής**, 22%, το **Μουσείο Μπενάκη**, 19%, το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, 17%, το Φεστιβάλ Αθηνών & Επιδαύρου, 14%, το Βυζαντινό Μουσείο, 12%, το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης, 12% και το Εθνικό Θέατρο, 10%.

Το 8% των κατοίκων έχει επισκεφτεί τον τελευταίο χρόνο πάνω από 10 φορές-μέλη, το 18% 5-9, το 26% 2-4 φορές και το 13%, μόνον ένα φορά-μέλος.

Ο μέσος όρος επισκέψεων σε φορές-μέλη του Δικτύου, υπολογίζεται ανά κάτοικο της Αθήνας σε 3,2 φορές, ενώ μεταξύ των επισκεπτών, σε 4,9 ανά επισκέπτη.

Στο σύνολο του πληθυσμού των κατοίκων του Δήμου, το κοινό που επισκέφτηκε τον περασμένο χρόνο κάποιον από τους φορές-μέλη του Δικτύου καταγράφει ποσοστά ελαφρώς υψηλότερα μεταξύ των ανδρών (68%, έναντι 63% των γυναικών), των νεότερων ηλικιακών ομάδων (80-83%, στις ηλικίες 18-34 και 35-44 ετών), στους οικονομικά ενεργούς (76%) και στους κατοίκους του κεντρικού διαμερίσματος (1^ο, 87%). Με βάση τον πολιτικό προσανατολισμό, το κοινό των επισκεπτών καταγράφει υψηλότερα ποσοστά μεταξύ των αυτοτοποθετούμενων στην Αριστερά και την Κεντροαριστερά (73%).

Δείκτες πολιτιστικής κατανάλωσης

Στα πλαίσια της έρευνας μετρήθηκε η ετήσια πολιτιστική κατανάλωση (τους τελευταίους 12 μήνες), σε επιλεγμένους βασικούς τομείς του πολιτισμού (θέατρο, χορός, μουσική, κινηματογράφος, εικαστικά, βιβλίο).

Με βάση τα ευρήματα της έρευνας προκύπτει ότι κατά τη διάρκεια των τελευταίων 12 μηνών:

- **79%** των κατοίκων διάβασε ένα ή περισσότερα βιβλία (οποιασδήποτε κατηγορίας)
- **56%** παρακολούθησε μια ή περισσότερες θεατρικές παραστάσεις
- **50%** παρακολούθησε μια ή περισσότερες ταινίες σε αίθουσα κινηματογράφου
- **48%** παρακολούθησε μια ή περισσότερες μουσικές εκδηλώσεις
- **38%** παρακολούθησε μια ή περισσότερες ταινίες από το διαδίκτυο
- **31%** επισκέφθηκε μια ή περισσότερες εκθέσεις ζωγραφικής, φωτογραφίας ή εικαστικών
- **17%** παρακολούθησε μια ή περισσότερες παραστάσεις χορού

Κατανάλωση του συνολικού πολιτιστικού προϊόντος

Στα πλαίσια της έρευνας, η ενδεικτική προσέγγιση της συνολικής κατανάλωσης πολιτιστικών προϊόντων, ορίζεται με βάση την ετήσια (τους τελευταίους 12 μήνες) δραστηριοποίηση του κοινού, στις ακόλουθες πέντε (5) κατηγορίες πολιτιστικών δρώμενων:

- Θεατρικές παραστάσεις
- Παραστάσεις χορού
- Μουσικές εκδηλώσεις
- Ταινίες σε αίθουσες κινηματογράφου
- Εκθέσεις ζωγραφικής, φωτογραφίας & εικαστικών

Από την έρευνα προκύπτει ότι το **73%** των ερωτώμενων (735 άτομα) δραστηριοποιήθηκε πολιτιστικά τους τελευταίους 12 μήνες, έστω σε μία από τις πέντε (5) προαναφερθείσες κατηγορίες δρώμενων. Ο εν λόγω αριθμός αποτελεί το σύνολο των καταναλωτών (πολιτιστικών προϊόντων).

Οι επισκέπτες του Δικτύου Πολιτισμού του Δήμου Αθηναίων αποτελούν το **81%** του συνόλου των καταναλωτών πολιτιστικών προϊόντων.

public issue

Στάσεις και αντιλήψεις απέναντι στα πολιτιστικά δρώμενα

Ο βαθμός ικανοποίησης από την παρακολούθηση πολιτιστικών εκδηλώσεων και δραστηριοτήτων στην Αθήνα είναι υψηλός. Το **81%** δηλώνουν ικανοποιημένοι από τις πολιτιστικές εκδηλώσεις και δραστηριότητες που παρακολούθησαν.

○ **Απόψεις για το κόστος των πολιτιστικών εκδηλώσεων**

Οι απόψεις των κατοίκων της Αθήνας σχετικά με το κόστος των πολιτιστικών εκδηλώσεων που πραγματοποιούνται στην πόλη διίστανται. Το 28% τις χαρακτηρίζει «ακριβές», το 32% «ούτε ακριβές-ούτε φθηνές» και μόλις 12% «φθηνές». Η αίσθηση ότι οι προσφερόμενες εκδηλώσεις είναι ακριβές είναι εντονότερη μεταξύ των κατοίκων που είναι επισκέπτες των φορέων-μελών του ACN (31%).

○ **Τρόπος παρακολούθησης πολιτιστικών εκδηλώσεων (Επιτόπια-διαδικτυακή)**

Έξι στους 10 κατοίκους (60%) δηλώνει ότι προτιμά να παρακολουθεί τις πολιτιστικές εκδηλώσεις, στους χώρους όπου πραγματοποιούνται, ενώ το 19% (2 στους 10) προτιμάει να τις παρακολουθεί από το διαδίκτυο.

Πολιτιστικές προτιμήσεις

Οι τέχνες που προκαλούν περισσότερη συγκίνηση είναι κατά σειρά κατάταξης: το θέατρο (24%), η μουσική (17%) και η ζωγραφική (14%). Ακολουθούν, ο κινηματογράφος (10%), ο χορός και η λογοτεχνία (8%).

Στις μουσικές προτιμήσεις του κοινού, η «ελληνική» μουσική επικρατεί της «ξένης», με ποσοστό 66%, έναντι 52% (δεκτές πολλαπλές απαντήσεις). Επιπλέον, ποσοστό 44% δηλώνει ότι ακούει αποκλειστικά ελληνική, 32% αποκλειστικά ξένη, ενώ 13% «και ελληνική και ξένη» μουσική.

○ **Προτιμώμενο είδος κινηματογράφου**

Ο «παλιός ελληνικός κινηματογράφος» συγκεντρώνει τις περισσότερες προτιμήσεις, σε ποσοστό 39%, έναντι μόλις 3% του «νέου ελληνικού κινηματογράφου», 26% του «Ευρωπαϊκού» και 17% του «Αμερικανικού».

Κοινωνικές αντιλήψεις για την πολιτιστική ταυτότητα στην Ελλάδα

○ **Ταύτιση με ιστορικό πολιτισμό**

Οι κάτοικοι της Αθήνας δηλώνουν περισσότερο ταυτισμένοι με τον «**αρχαίο ελληνικό πολιτισμό**» (σε ποσοστό 49%, ένας στους δύο), και λιγότερο με τον «**σύγχρονο**» (23%), τον «**αναγεννησιακό**» (10%) ή τον «**βυζαντινό**» (8%).

○ **Υποκειμενικές αντιλήψεις για τις επιδράσεις στην ελληνική πολιτιστική ταυτότητα**

Οι Αθηναίοι/ες αισθάνονται περισσότερο «Μεσογειακοί/ες», ύστερα «Ευρωπαίοι/ες», λιγότερο «Βαλκάνιοι/ες» και ελάχιστα «Ανατολίτες/ισσες».

public issue

- **Αντιλήψεις για την επίδραση της παράδοσης και του εκσυγχρονισμού στην ελληνική κοινωνία**

Οι αντιλήψεις των πολιτών σχετικά με τη σημερινή επίδραση της «παράδοσης» και του «εκσυγχρονισμού» στην ελληνική κοινωνία είναι απολύτως διχασμένες. Το 42% συμφωνεί με την άποψη ότι «οι Έλληνες και η ελληνική κοινωνία είναι επηρεασμένοι περισσότερο από την ελληνορθόδοξη παράδοση», ενώ το 40% συμφωνεί με την άποψη ότι «είναι επηρεασμένοι περισσότερο από τον ευρωπαϊκό τρόπο ζωής».

- **Σημασία της παράδοσης και του εκσυγχρονισμού για το μέλλον του πολιτισμού στην Ελλάδα**

Ενδιαφέρον έχουν και οι απαντήσεις στο ίδιο ερώτημα αναφορικά με το μέλλον του πολιτισμού στην Ελλάδα. Το τμήμα της αθηναϊκής κοινής γνώμης που πιστεύει ότι «για το μέλλον της Ελλάδας και τον πολιτισμό της, είναι καλύτερα να στραφούμε περισσότερο στην ελληνορθόδοξη παράδοση» καταγράφεται και πάλι στο 42%, ενώ η μερίδα που υποστηρίζει ότι «είναι καλύτερα να στραφούμε στον ευρωπαϊκό τρόπο ζωής», περιορίζεται τώρα σε 35%.

- **Θέση της Ελλάδας μεταξύ Ανατολής και Δύσης**

Στο κομβικό ερώτημα «που ανήκει η Ελλάδα; Μάλλον στη Δύση, μάλλον στην Ανατολή ή μάλλον κάπου στη μέση;» το 58% (6 στους 10) θεωρούν ότι ανήκει «κάπου στη μέση», 24% «στη Δύση» και μόλις 4% «στην Ανατολή».

Τυπολογία κοινού πολιτιστικών εκδηλώσεων

Η τυπολογία του κοινού των πολιτιστικών εκδηλώσεων προκύπτει από τον **5θέσιο δείκτη της συνολικής πολιτιστικής κατανάλωσης**. Η συνολική πολιτιστική κατανάλωση υπολογίζεται με βάση την ετήσια (τους τελευταίους 12 μήνες) δραστηριοποίηση του κοινού, στις ακόλουθες κατηγορίες δρώμενων:

- Θεατρικές παραστάσεις
- Παραστάσεις χορού
- Μουσικές εκδηλώσεις
- Ταινίες σε αίθουσες κινηματογράφου
- Εκθέσεις ζωγραφικής, φωτογραφίας & εικαστικών

Οι κατηγορίες της τυπολογίας:

Οι ερωτώμενοι που δεν παρακολούθησαν καμία πολιτιστική εκδήλωση τους τελευταίους 12 μήνες, κατατάσσονται στην πρώτη θέση του δείκτη «**Αμέτοχοι**», με ένδειξη (0). Όσοι δήλωσαν ότι δραστηριοποιήθηκαν πολιτιστικά μόνο σε μία κατηγορία από τις πέντε, κατατάσσονται στη θέση «**Μονοθεματικοί**», με ένδειξη (1). Όσοι δήλωσαν ότι δραστηριοποιήθηκαν πολιτιστικά σε δύο ή τρεις κατηγορίες από τις πέντε, κατατάσσονται στη θέση «**Δραστήριοι**», με ένδειξη (2-3). Τέλος, όσοι δήλωσαν ότι δραστηριοποιήθηκαν πολιτιστικά σε τέσσερις ή και τις πέντε κατηγορίες, κατατάσσονται στη θέση «**Υπερδραστήριοι**», με ένδειξη (4-5).

public issue

ΑΜΕΤΟΧΟΙ

Ποιοι είναι: Αντιπροσωπεύουν το **27%** των Αθηναίων. Είναι κυρίως γυναίκες, άτομα μέσης μόρφωσης, ιδεολογικά προσκείμενα στην Δεξιά/Κεντροδεξιά.

Τι κάνουν συνήθως:

- Δεν ενδιαφέρονται για τις πολιτιστικές εκδηλώσεις.
- Δεν έχουν επισκεφθεί μουσεία, πολιτιστικά ιδρύματα, χώρους θεάτρου, μουσικής, τέχνης και εικαστικών του Athens Culture Net τους τελευταίους 12 μήνες.
- Δεν έχουν παρακολουθήσει θεατρικές παραστάσεις, μουσικές εκδηλώσεις, ταινίες στον κινηματογράφο ή εκθέσεις ζωγραφικής, φωτογραφίας και εικαστικών τους τελευταίους 12 μήνες.
- Διάβασαν, κατά μέσο όρο, 6 βιβλία τους τελευταίους 12 μήνες.
- Δεν παρακολούθησαν ταινίες στις αίθουσες κινηματογράφου τους τελευταίους 12 μήνες.
- Παρακολουθούν γενικά ταινίες του ελληνικού κινηματογράφου και ακούν ελληνική μουσική.
- Πιστεύουν ότι η Ελλάδα πρέπει να στραφεί περισσότερο στην ελληνορθόδοξη παράδοση.
- Μιλούν κατά μέσο όρο 1 ξένη γλώσσα και δεν έχουν ταξιδέψει στο εξωτερικό τα τελευταία 3 χρόνια.

ΜΟΝΟΘΕΜΑΤΙΚΟΙ

Ποιοι είναι: Αντιπροσωπεύουν το **16%** των Αθηναίων. Είναι κυρίως γυναίκες, άτομα μέσης μόρφωσης, ιδεολογικά προσκείμενα στην Δεξιά/Κεντροδεξιά.

Τι κάνουν συνήθως:

- Ενδιαφέρονται για τις πολιτιστικές εκδηλώσεις και ενημερώνονται κυρίως από την τηλεόραση.
- Δεν έχουν επισκεφθεί μουσεία, πολιτιστικά ιδρύματα, χώρους θεάτρου, μουσικής, τέχνης και εικαστικών του Athens Culture Net τους τελευταίους 12 μήνες.
- Δεν έχουν παρακολουθήσει θεατρικές παραστάσεις, μουσικές εκδηλώσεις, ταινίες στον κινηματογράφο ή εκθέσεις ζωγραφικής, φωτογραφίας και εικαστικών τους τελευταίους 12 μήνες.
- Διάβασαν, κατά μέσο όρο, 9 βιβλία τους τελευταίους 12 μήνες.
- Παρακολούθησαν, κατά μέσο όρο, 2 ταινίες στις αίθουσες κινηματογράφου τους τελευταίους 12 μήνες.
- Παρακολουθούν γενικά ταινίες του ελληνικού κινηματογράφου και ακούν ελληνική μουσική.
- Πιστεύουν ότι η Ελλάδα πρέπει να στραφεί περισσότερο στην ελληνορθόδοξη παράδοση.
- Μιλούν κατά μέσο όρο 1 ξένη γλώσσα και δεν έχουν ταξιδέψει στο εξωτερικό τα τελευταία 3 χρόνια.

public issue

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΙ

Ποιοι είναι: Αντιπροσωπεύουν το **36%** των Αθηναίων. Είναι κυρίως άντρες, άτομα ανώτερης μόρφωσης, ιδεολογικά προσκείμενα στην Αριστερά/Κεντροαριστερά.

Τι κάνουν συνήθως:

- Ενδιαφέρονται για τις πολιτιστικές εκδηλώσεις και ενημερώνονται κυρίως από το διαδίκτυο.
- Έχουν επισκεφθεί κυρίως μουσεία του Athens Culture Net τους τελευταίους 12 μήνες.
- Έχουν παρακολουθήσει κυρίως θεατρικές παραστάσεις, μουσικές εκδηλώσεις και ταινίες στον κινηματογράφο τους τελευταίους 12 μήνες.
- Διάβασαν, κατά μέσο όρο, 8 βιβλία τους τελευταίους 12 μήνες.
- Παρακολούθησαν, κατά μέσο όρο, 5 ταινίες στις αίθουσες κινηματογράφου τους τελευταίους 12 μήνες.
- Παρακολουθούν γενικά ξένο κινηματογράφο και ακούν ελληνική μουσική.
- Πιστεύουν ότι η Ελλάδα πρέπει να στραφεί περισσότερο στον ευρωπαϊκό τρόπο ζωής.
- Μιλούν κατά μέσο όρο 1 ξένη γλώσσα και έχουν ταξιδέψει στο εξωτερικό τα τελευταία 3 χρόνια.

ΥΠΕΡΔΡΑΣΤΗΡΙΟΙ

Ποιοι είναι: Αντιπροσωπεύουν το **22%** των Αθηναίων. Είναι κυρίως γυναίκες, άτομα ανώτερης μόρφωσης, ιδεολογικά προσκείμενα στην Αριστερά/Κεντροαριστερά.

Τι κάνουν συνήθως:

- Ενδιαφέρονται για τις πολιτιστικές εκδηλώσεις και ενημερώνονται κυρίως από το διαδίκτυο.
- Έχουν επισκεφθεί μουσεία, πολιτιστικά ιδρύματα, χώρους θεάτρου, μουσικής, τέχνης και εικαστικών του Athens Culture Net τους τελευταίους 12 μήνες.
- Έχουν παρακολουθήσει θεατρικές παραστάσεις, μουσικές εκδηλώσεις, ταινίες στον κινηματογράφο, εκθέσεις ζωγραφικής, φωτογραφίας και εικαστικών τους τελευταίους 12 μήνες.
- Διάβασαν, κατά μέσο όρο, 13 βιβλία τους τελευταίους 12 μήνες.
- Παρακολούθησαν, κατά μέσο όρο, 12 ταινίες στις αίθουσες κινηματογράφου τους τελευταίους 12 μήνες.
- Παρακολουθούν γενικά ξένο κινηματογράφο και ακούν ξένη μουσική.
- Πιστεύουν ότι η Ελλάδα πρέπει να στραφεί περισσότερο στον ευρωπαϊκό τρόπο ζωής.
- Μιλούν κατά μέσο όρο 2 ξένες γλώσσες και έχουν ταξιδέψει στο εξωτερικό τα τελευταία 3 χρόνια.

«Τα ευρήματα που περιλαμβάνονται στην παρούσα έρευνα αποτελούν προϊόν δειγματοληπτικού ελέγχου που πραγματοποιήθηκε για λογαριασμό του Δικτύου Πολιτισμού του Δήμου Αθηναίων, Athens Culture Net, το οποίο λειτουργεί με ιδρυτικό δωρητή το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος. Το Δίκτυο Πολιτισμού του Δήμου Αθηναίων, Athens Culture Net, καθώς και ο ιδρυτικός δωρητής του, το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, δεν υιοθετούν κατ' ανάγκη τις απόψεις που διατυπώνονται στην έρευνα, ενώ δεν ευθύνονται για οποιαδήποτε ζημία ή βλάβη τυχόν προκύψει από την χρήση, αναφορά, ή την εξάρτηση των πληροφοριών που περιλαμβάνονται στην έρευνα».